

Методологія громадського моніторингу проєктів відбудови

Для громадських організацій та громадських активістів

Методологія, липень 2024 року

Вступ

Ця методологія основана на документі, розробленому TI Ukraine за участі інших членів коаліції RISE Ukraine для забезпечення єдиного підходу громадської оцінки відкритості, безбар'єрності, доброчесності та ефективності процесу реалізації проєктів відновлення на всіх етапах життєвого циклу. Окремі блоки було допрацьовано Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій.

Методологію будуть використовувати грантисти грантової програми ІЕД «Моніторинг відбудови» в межах проєкту «Контроль витрат на відновлення». Проєкт здійснюється ІЕД у партнерстві з Центром економічної стратегії та ГО «Технології Прогресу» за підтримки Європейського Союзу.

В межах грантової програми відбувається одночасно два постійні грантові конкурси:

Конкурс 1: Моніторинг відбудови та відновлення на місцях: об'єкти соціальної інфраструктури.

Конкурс 2: Моніторинг закупівель з відбудови та відновлення на місцях (об'єкти соціальної інфраструктури)

Об'єкти, що відносяться до соціальної інфраструктури:

- Заклади освіти (дошкільні заклади, школи, ПТНЗ, заклади вищої освіти);
- Заклади системи охорони здоров'я (первинні та спеціалізовані заклади догляду);
- Заклади культури (бібліотеки, театри, музеї тощо);
- Житлові будинки;
- Будівлі адміністративного призначення (приміщення ОМС, ЦНАПи тощо).

Методологія дещо різниться між конкурсами. Перші дві складові методологічно однакові для обох конкурсів, тоді як наступні складові моніторингу відбудови об'єктів соціальної інфраструктури для конкурсів 1 та 2 відмінні. За результатами проведення моніторингів, методологію може бути оновлено.

Таблиця "Складові моніторингу відбудови об'єктів соціальної інфраструктури"

Конкурс 1: Моніторинг відбудови та відновлення на місцях	Конкурс 2: Моніторинг закупівель з відбудови та відновлення на місцях
Підготовка паспорту об'єкта	
Оцінка підходів до планування його відновлення в громаді, ініціювання та затвердження проєкту відбудови об'єкту, моніторинг якого здійснюється	
<u>Моніторинг та оцінка реалізації проєкту відбудови</u>	<u>Моніторинг планування та проєктування</u>
	<u>Моніторинг процедури закупівель та контракування</u>

Моніторинг передбачає заповнення паспорту та картки про об'єкт відбудови відповідно до нижче наданої анкети: документ заповнюється в форматі документу Word. Заповнена анкета подається за результатами моніторингу на [Big Recovery Portal](#) в машиночитному форматі (зокрема в ПДФ).

За кожним етапом сформовано питання, відповідь на які має розкрити загальну інформацію про якість і доброчесність процесу відбудови. Грантист має надати відповіді на ці питання в двох розрізах:

- Коротка відповідь (Так/Ні/Частково/Інше) - яка вказує на ознаку об'єкта відновлення;
- Опис: повна відповідь, яка аргументує і доповнює коротку відповідь та є описовою частиною.

До кожної повної відповіді мають наводитись посилання на джерела інформації, які підтверджують зазначені висновки.

Загалом картка проєкту відбудови має давати чітку відповідь на те, чи всі етапи проєкту відбудови були достатньо прозорими та чи можливо сприймати такий проєкт як успішний і ефективний, які основні ризики і проблеми спостерігалися під час його реалізації та ін.

Зміст

Спільні елементи обох конкурсів	3
Паспорт об'єкту відбудови	3
Планування відновлення	5
Ініціювання та затвердження проєкту відновлення	5
Окремий розділ для моніторингу об'єктів за Конкурсом 1: Моніторинг відбудови на місцях: об'єкти соціальної інфраструктури	9
Реалізація проєкту відбудови та його оцінка	9
Окремі розділи до моніторингу об'єктів за Конкурсом 2. Моніторинг закупівель з відбудови на місцях (об'єкти соціальної інфраструктури)	11
Планування та проєктування	11
Процедури закупівель	12
Додаток. Короткий алгоритм перевірки процедури закупівлі	14

СПІЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ ОБОХ КОНКУРСІВ

(На першій сторінці Документу мають стояти логотипи у затвердженому форматі і також назва об'єкту, щодо якого здійснювався моніторинг).

Паспорт об'єкту відбудови

Паспорт об'єкту відбудови має містити таку інформацію:

Назва об'єкту	
Тип об'єкту	
Громада, в якій розташований об'єкт (назва громади, район, область)	
Власник об'єкту (в кого перебуває на балансі)	
Дата руйнування / пошкодження об'єкту	
Стан руйнування / пошкодження об'єкту – слабе /сильне/ повне руйнування	
Дата початку відновлення / відбудови / будівництва об'єкту*	
Дата завершення (якщо вже завершено) відновлення / відбудови / будівництва об'єкту	
Джерела фінансування об'єкту	
Вартість відновлення /відбудови об'єкту	
Типи здійснених та запланованих робіт з відбудови та відновлення (відбудова /нове будівництво)	
Доступ до яких послуг відновлює відповідний проєкт**	
Ключовий висновок моніторингу (7-10 речень, заповнюється після завершення моніторингу)	

В кінці паспорту обов'язково додати дисклеймер:

Цей матеріал підготовлено в рамках проєкту "(назва проєкту грантістів)", що реалізується в межах субгрантингового компоненту проєкту "Контроль витрат на відновлення", який реалізується за підтримки Європейського Союзу. Зміст звіту моніторингу є виключною відповідальністю <грантоотримувача> і жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу. Проєкт "Контроль витрат на відновлення" впроваджують Центр економічної стратегії, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій та ГО "Технології прогресу".

* Термінологія:

- **відбудова** об'єктів нерухомого майна та інфраструктури (далі – відбудова) – заходи з виконання робіт щодо реконструкції, реставрації, капітального чи поточного ремонту пошкоджених об'єктів нерухомого майна та інфраструктури, виконання робіт з будівництва нових об'єктів нерухомого майна та інфраструктури у разі неможливості проведення реконструкції, реставрації, капітального чи поточного ремонту тих об'єктів, які зазнали критичних пошкоджень чи були зруйновані, або інші заходи, що здійснюються з метою відновлення території;
- **відновлення** України, регіону, населеного пункту, його частини або території (далі – відновлення) – діяльність, спрямована на подолання наслідків збройної агресії російської федерації у всіх сферах суспільного життя на відповідній території.

** Типізація послуг, які зазначити в паспорті.

- 1) проекти, які спрямовані на забезпечення невідкладної медичної допомоги;
- 2) проекти відновлення доступу до первинної медичної інфраструктури (амбулаторії);
- 3) проекти відновлення доступу до спеціальної амбулаторної медичної інфраструктури (поліклініки);
- 4) проекти відновлення доступу до спеціалізованої медичної інфраструктури (лікарні);
- 5) проекти відновлення доступу до дошкільних закладів;
- 6) проекти відновлення доступу до загально-освітніх закладів;
- 7) проекти відновлення доступу до закладів професійно-технічної освіти;
- 8) проекти відновлення доступу до закладів вищої освіти;
- 9) проекти відновлення доступу до бібліотек;
- 10) проекти відновлення доступу до закладів культурної інфраструктури (театри, музеї);
- 11) проекти відновлення доступу до адміністративних послуг (ЦНАПи, тощо).

Планування відновлення

1. Чи розроблено та оприлюднено в громаді, в якій розташований об'єкт відбудови /відновлення, план та програму відбудови та відновлення?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно визначити, чи розроблено та оприлюднено в громаді план та програму відбудови та відновлення, порядок підготовки яких зокрема передбачено в [Постанові КМУ №731](#). Якщо так, то коли, і дати посилання на розроблений план відбудови громади. Чи базується відповідний план /програма на чітко визначеному підході до пріоритизації відбудови та відновлення на території громади.

Якщо ні, то чи розробляються відповідні документи та на якій стадії розроблення вони перебувають.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію (органи місцевого самоврядування);
- глибинні інтерв'ю зі представниками місцевої влади;
- моніторинг офіційних сайтів.

2. Чи залучали /залучають до розробки плану / програми та спеціальної політики щодо власних пріоритетів відновлення та відбудови громадськість?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно визначити, чи залучали /залучають громадськість до розробки плану та політики щодо власних пріоритетів відновлення. Зокрема у якій формі: створення робочої групи, інтерв'ю з експертами, запрошення на засідання тощо.

Джерела інформації:

- глибинні інтерв'ю з представниками влади та громадськості
- запит на публічну інформацію (органи місцевого самоврядування);
- моніторинг офіційних сайтів.

3. Чи подає відповідна громада проекти на платформу DREAM?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно визначити, чи долучилась громада до платформи DREAM і чи подає інформацію про свої проекти на неї. Чи наявна інформація про проект відбудови, який моніториться, на платформі?

Джерела інформації:

- моніторинг офіційних сайтів;
- [DREAM](#).

Ініціювання та затвердження проєкту відновлення

1. Чи пов'язаний проєкт безпосередньо з ліквідацією наслідків збройної агресії рф:

- а) проекти, які ліквідують наслідки руйнувань, спричинених збройною агресією рф: відновлення пошкодженого чи зруйнованого об'єкту або будівництво нового об'єкту, який виконує функції пошкодженого / зруйнованого?
- б) проекти, які стосуються створення укриттів в медичних та освітніх закладах, тощо.

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно зазначити, чи відповідає проєкт безпосереднім потребам відбудови - чи є основною метою проєкту відновлення пошкодженого/зруйнованого об'єкту в результаті збройної агресії РФ або відновлення його функцій за рахунок будівництва нового об'єкту.

У випадку, якщо проєкт не пов'язаний з безпосередніми потребами відбудови, такий проєкт містить істотні ризики нераціонального використання ресурсів відбудови.

Джерела інформації:

- глибинні інтерв'ю з представниками влади та громадськості
- запит на публічну інформацію до ініціатора проєкту (органи місцевого самоврядування та органи державної влади);
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проєктів, місцевих ЗМІ та інших публічних джерел;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми (рішення про виділення коштів державного Фонду/місцевих програм тощо);
- [DREAM](#);
- сайти [Державного агентства відновлення](#) та його регіональних підрозділів.

2. Чи було вже повністю профінансовано проєкт?**Відповідь: Так/Ні**

Опис: Важливо перевірити наявність проєктно-кошторисної документації і проведені розрахунки за проєктом. Чи було профінансовано проєкт за рахунок місцевого та/або державного бюджету, коштів донорів (приватних, МФО, тощо)?

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту / глибинні інтерв'ю з ними;
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проєктів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;
- [DREAM](#);
- сайти [Державного агентства відновлення](#) та його регіональних підрозділів;
- Єдиний портал публічних фінансів: [Spending](#)

3. Чи є ризики дублювання фінансування проєкту з різних джерел?**Відповідь: Так/Ні**

Опис: Необхідно перевірити інформацію про можливе фінансування проєкту за рахунок інших державних і недержавних програм. Чи може проєкт перетинатись з іншими програмами, які спрямовані на вирішення схожої проблеми в цьому секторі/регіоні. Зокрема у випадку фінансування відбудови одного типу об'єктів з різних джерел/програм відновлення (таких як заклади освіти, охорони здоров'я, водопостачання, енергетики та ін.).

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- глибинні інтерв'ю з представниками влади та громадськості
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проєктів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;

- [DREAM](#);
- сайти [Державного агентства відновлення](#) та його регіональних підрозділів;
- [ПРООН](#);
- [Світовий банк](#);
- [ЄБРР](#);
- [ЄІБ](#);
- [Caritas](#);
- [United 24](#);
- [Фонд відновлення Ірпеня](#) та інші благодійні фонди.

4. Чи був процес затвердження проекту відкритим і прозорим? Чи було обрано проект за конкурентною процедурою відбору серед інших проектів?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно перевірити, яким чином приймалося рішення про затвердження проекту. Чи оцінювались потреби громади, чи визначалась пріоритетність проекту порівняно з іншими потребами відбудови. Якщо так, то яку методологію пріоритизації було використано?

Що необхідно дослідити:

- Ким у який спосіб прийнято рішення про затвердження проекту;
- Чи є обґрунтування проекту і вибору об'єкту (об'єктів) для відновлення;
- Чи проходив проект процедуру пріоритизації та чи був він обраний за кращим показником оцінки пріоритетності;
- Чи був процес обрання і затвердження проекту відкритим і публічним, чи рішення приймалося без завчасного повідомлення і у непрозорий спосіб.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- глибинні інтерв'ю з представниками влади та громадськості
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проектів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;
- [DREAM](#);
- Big Recovery Portal
- моніторинг соціальних мереж.

5. Чи проводилася оцінка громадської думки на етапі підготовки проекту? Якщо проводилася, то чи не була така оцінка формальною (чи була вона врахована)?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно перевірити залученість громадськості на стадії затвердження проекту. Затвердження проекту без вивчення громадської думки може призвести до того, що проекти відновлення не будуть відповідати очікуванням, матимуть ризики негативного сприйняття та проблеми під час реалізації.

Інструментами вивчення громадської думки можуть бути:

- електронні інструменти опитування громадян;

- громадські слухання;
- анкетування /опитування;
- відкриті обговорення;
- консультації з громадськістю (комісії, робочі групи за участі громадськості) та ін.

Звіт за результатами вивчення громадської думки має бути публічно оприлюдненим, що є належним свідченням проведення таких консультацій та їх результату.

За можливості необхідно перевірити, чи мало вивчення громадської думки практичний вплив на проєкт та рішення ініціатора та чи не були такі процедури формальними.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- Глибинні інтерв'ю / фокус групи
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проєктів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;
- [DREAM](#);
- Big Recovery Portal;
- моніторинг соціальних мереж.

6. Чи має громадськість доступ до інформації про ініційований проєкт

Відповідь: Так/Ні/Частково

Опис: Важливо, щоб громадськість була поінформована про стан підготовки та реалізації проєкту, здійснені видатки та їх джерела, заходи контролю та моніторингу проєкту.

Необхідно перевірити, чи ініціатор/виконавець проєкту інформує громадськість про реалізацію проєктів відбудови, чи є така інформація оприлюдненою, актуальною та достатньою для оцінки загального стану відбудови та розуміння, на якому етапі перебуває реалізація конкретного проєкту/програми.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проєктів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;
- [DREAM](#);
- моніторинг соціальних мереж.

ОКРЕМИЙ РОЗДІЛ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ОБ'ЄКТІВ ЗА КОНКУРСОМ 1:

МОНІТОРИНГ ВІДБУДОВИ НА МІСЦЯХ: ОБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

На цьому етапі проводиться перевірка інформації про фактично виконані роботи, проводиться огляд об'єкту, спілкування зі заінтересованими особами (органи влади, громадські активісти, громадяни, які отримують відповідні послуги).

Огляд об'єкту також передбачає підготовку і подання **фотографій**, які демонструють відповідні висновки оцінки (зокрема щодо безбар'єрності, окремих елементів енергоефективності).

Реалізація проєкту відбудови та його оцінка

1. Чи збільшилася вартість проєкту під час реалізації? Чи змінювалися обсяги робіт? Чи відбувалося корегування цін відповідно до наперед визначених об'єктивних ціноутворюючих факторів?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Якщо "так" - які підстави для збільшення вартості/обсягів? Необхідно проаналізувати розбіжності між умовами фактично виконаних робіт та визначеними в початковому договорі. Чи могли ці зміни призвести до невиправданого збільшення видатків та можливих зловживань? Яким чином вони обґрунтовуються?

Необхідно проаналізувати всі зміни та додаткові угоди до договору та за можливості визначити, чи могли вони впливати на вартість і якість робіт.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- відкриті джерела інформації;
- [Prozorro](#);
- [DREAM](#).

2. Чи був проєкт реалізований в передбачені строки?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Якщо ні, то які причини порушення строків реалізації і чи є вони істотними та чи мали негативний вплив (зокрема щодо перегляду вартості робіт)? Необхідно провести моніторинг умов контракту та звітів про реалізацію проєкту. Істотним відхиленням є збільшення строку реалізації проєкту на понад 30% від загальної передбаченої тривалості проєкту.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- [Prozorro](#);
- [DREAM](#).

3. Чи є ознаки завищення вартості робіт відповідно до актів виконаних робіт та початкового договору?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно перевірити акти виконаних робіт на їх відповідність обсягам робіт та вартості. Чи є

істотні розбіжності між цінами в початковій пропозиції переможця закупівлі та вартості матеріалів, зазначених в актах виконаних робіт. Чи була така зміна цін визначена договірними механізмами із застосуванням об'єктивних ціноутворюючих показників (баз цін, курсу валют та ін).

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- Prozorro.

4. Чи відповідає об'єкт вимогам безбар'єрності?

Відповідь: Так/Ні/Частково

Опис: Необхідно провести виїзну перевірку об'єкта для визначення відповідності об'єкту вимогам з безбар'єрності. Зокрема йдеться про наявність пандусу, ліфтів для кількаповерхових приміщень, достатньої ширини коридорів, доступних вбиралень, тощо.

Перелік можливих індикаторів та підходи до їх оцінки визначено в брошурі: [Гід безбар'єрності](#)

Мінімальний перелік включає такі:

- Наявність пандусу з відповідним кутом нахилу
- Наявність пересуватись по приміщенню на візочку
- Наявність написів шрифтом Брайля
- Наявність ліфта в кількаповерхових об'єктах, який працює
- Наявність базбар'єрної вбиральні

Джерела інформації:

- Виїзний візит на об'єкт, щодо якого проводиться моніторинг.

5. Чи відповідає об'єкт вимогам енергоефективності?

Відповідь: Так/Ні/Частково

Опис: Необхідно провести виїзну перевірку об'єкта для визначення відповідності об'єкту вимогам з енергоефективності. Зокрема, йдеться про утеплення приміщення, енергоефективність вставлених вікон, наявність джерел ВДЕ та акумуляторів, тощо.

Більш детальний перелік індикаторів буде визначено дещо пізніше, але поточний перелік містить:

- Клас енергоефективності вікон, які вставили
- Інсталяція сонячних панелей, інвенторів та акумуляторів до них
- Наявність теплового насосу
- Індивідуальне опалення / можливість регулювати постачання тепла в приміщення

Джерела інформації:

- Виїзний візит на об'єкт, щодо якого проводиться моніторинг
- Глибинні інтерв'ю з власником закладу та директором закладу
- Фаховий енергоаудит об'єктів

ОКРЕМІ РОЗДІЛИ ДО МОНІТОРИНГУ ОБ'ЄКТІВ ЗА КОНКУРСОМ 2. МОНІТОРИНГ ЗАКУПІВЕЛЬ З ВІДБУДОВИ НА МІСЦЯХ (ОБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ)

Планування та проектування

1. Чи було обрано проектну організацію в конкурентний спосіб?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати процедуру закупівлі послуг з проектування за об'єктом. Чи була вона проведена за конкурентною процедурою.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проектів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;
- [Prozorro](#).

2. Чи є істотні ризики, пов'язані з проектною організацією?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати попередній досвід та публічну інформацію про проектну організацію. Який її досвід. Чи були повідомлення в ЗМІ в контексті антикорупційних розслідувань, повідомлено про кримінальні провадження тощо.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- [ЄДР](#);
- публічні ресурси, соціальні мережі;
- [Prozorro](#);
- [Судовий реєстр](#);
- [YouControl](#);
- [ClarityProject](#);
- [OpenData](#).

3. Чи створив обраний спосіб відновлення додаткові корупційні ризики, які можливо було уникнути (наприклад обрання більш дорогого способу відновлення, необґрунтовані витрати тощо)?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно перевірити відповідно наявної інформації, чи не передбачає проект надмірні витрати порівняно з іншими аналогічними об'єктами відновлення. Зокрема щодо вартості відновлення м² житлової площі або освітнього закладу на одного учня і т.п.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора проєкту;
- моніторинг офіційних сайтів ініціаторів проєктів;
- моніторинг повідомлень про бюджетні програми;
- спілкування з власниками об'єкту.

Процедури закупівель

1. Чи були всі закупівлі, пов'язані з реалізацією проєкту, проведені у конкурентний спосіб? Якщо ні, то чи існували підстави для проведення неконкурентних процедур?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати всі закупівлі, пов'язані з проєктом, спосіб їх проведення та, у випадку неконкурентних процедур, підстави для їх проведення.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- [Prozorro](#).

2. Чи були застосовані інші, ніж ціна, критерії оцінки тендерної пропозиції (нецінові критерії оцінки, вартість життєвого циклу)? Якщо так, то чи є використання таких критеріїв оцінки обґрунтованим і ефективним?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати застосовані критерії оцінки пропозицій учасників, їх обґрунтованість та ефективність.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проєкту;
- [Prozorro](#).

3. Чи є ризики завищення вартості договорів?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати, чи були наявні передумови до завищення вартості закупівлі, зокрема таких як:

- низька конкурентна активність;
- перевищення вартості закупівлі переможця порівняно з іншими закупівлями або вартістю об'єктів закупівлі на ринку;
- постійні перемоги одного учасника в торгах цього ініціатора та ін.

Необхідно проаналізувати кошторисну частину проєкту (у випадку будівельних робіт) або обґрунтування очікуваної вартості (у випадку закупівель товарів) та визначити, чи є істотні ризики завищення вартості проєкту.

Істотним ризиком слід вважати завищення вартості матеріалів і ресурсів порівняно з ринковими цінами на 20% або більше.

Для цього необхідно дослідити найбільші позиції за вартістю (позиції, які складають 0,1% загальної вартості матеріалів і ресурсів) та дослідити наявність випадків перевищення ціни на понад 20%.

У випадку обґрунтування очікуваної вартості шляхом отримання пропозицій від компаній необхідно проаналізувати, чи є такі компанії учасниками відповідного ринку, чи є істотні ризики змови замовника і таких суб'єктів з метою отримання завищених цін на товари та послуги та інших потенційних ризиків.

Також необхідно проаналізувати, чи є кошторисна частина проекту достатньо чіткою щодо визначення типу матеріалів, які мають застосовуватись під час виконання робіт. Чи наявні позиції, які неможливо чітко ідентифікувати і які можуть передбачити ризик використання матеріалів меншої вартості.

Зокрема необхідно перевірити:

- наявність вимог до теплового опору світлозагороджувальних конструкцій відповідно ДБН В.1.2-11:2021 Основні вимоги до будівель і споруд. Енергозбереження та енергоефективність, ДБН В.2.6-31:2021 Теплова ізоляція та енергоефективність будівель;
- наявність визначення марки бетону та інших будівельних сумішей;
- наявність визначення щільності теплоізоляційних матеріалів;
- визначення стандарту сортаменту металопрокату;
- наявність інших позицій, щодо яких неможливо визначити ринкову вартість через зазначення неповних характеристик.

Аналіз важливо подати у відповідній таблиці такого формату:

Таблиця: Різниця в ціні на важливі позиції будівельних матеріалів

№	Найменування	Од. виміру	Кількість	Ціна, грн без ПДФ	Ціна, грн з ПДФ	Середньоринкова ціна	Різниця в ціні, %
xx	Назва матеріалу з ПҚД	Вказати необхідне (кг, шт, м ³ , м ²)		з ПҚД	з ПҚД	з наявних джерел інформації	
...							

Після таблиці варто зазначити можливі причини перевищення ціни.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- [Prozorro](#);
- аналіз ринку з відкритих джерел.

4. Чи є ознаки зловживань в процедурі закупівлі, які могли спотворити результати торгів (визначення технічних вимог та кваліфікаційних критеріїв, які необґрунтовано обмежують конкуренцію, антиконкурентні узгоджені дії учасників, необґрунтовані дискваліфікації, ігнорування звернень і вимог учасників закупівлі та ін.)?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати ознаки порушень і зловживань в процедурі закупівлі.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- [Prozorro](#).

5. Чи є ризики, пов'язані з переможцем (переможцями) закупівель?

Відповідь: Так/Ні

Опис: Необхідно проаналізувати попередній досвід та публічну інформацію про переможця закупівлі, його тендерну пропозицію, відповідність вимогам закупівлі, наявність необхідного обладнання та кваліфікованих працівників. Чи були повідомлення в ЗМІ про переможця в контексті антикорупційних розслідувань, повідомлено про кримінальні провадження тощо.

Джерела інформації:

- запит на публічну інформацію до ініціатора/виконавця проекту;
- [ЄДР](#);
- публічні ресурси, соціальні мережі;
- [Prozorro](#);
- [Судовий реєстр](#);
- [YouControl](#);
- [ClarityProject](#);
- [OpenData](#).

Орієнтовна структура перевірки закупівлі наведена в Додатку.

Додаток. Короткий алгоритм перевірки процедури закупівлі

Що необхідно перевірити	Потенційні зловживання і ризики
Вимоги Тендерної документації	
Строк подачі пропозицій	Малий строк подачі пропозицій
Критерії оцінювання	Застосування необґрунтованих та нечітких нецінових критеріїв
Технічне завдання	Наявність чітко визначеної марки/моделі товару, нечіткий опис характеристик товару та ін.
Кваліфікаційні критерії до учасника	Наявність вимог, які можуть штучно обмежувати конкуренцію
Додаткові вимоги	Нетипові вимоги, такі як огляд об'єкту, проходження процедур погодження/узгодження, проведення не передбачених законом випробувань/тестувань, інші вимоги.
Наявність вимог/питань у учасників	Чи свідчать вимоги/питання потенційних учасників про дискримінаційні обмеження тендерної документації та чи надав замовник повну і достатню інформацію.
Оцінка пропозицій учасників	

Дискваліфікації	Наявність дискваліфікацій та їх обґрунтованість
Оцінка переможця	Відповідність переможця кваліфікаційним та технічним вимогам (перевіряється, якщо в тендері є дискваліфікації і відповідно ризик надання неконкурентної переваги певному учаснику)
Аналіз кошторисної частини переможця	
Аналіз кошторису переможця	Перевірка завищення вартості окремих позицій матеріалів
Перевірка переможця	
Місце реєстрації	Чи не зареєстрований переможець за місцем масової реєстрації і чи можливо його знайти за вказаними контактними даними
Кримінальні справи	Наявність кримінальних справ, які вказують на корупційні злочини або неякісне виконання державних контрактів
Політичні зв'язки	Пов'язаність з політичним впливом
Досвід	Чи має переможець досвід виконання аналогічних контрактів
Наявність працівників	Чи є у переможця достатня кількість працівників
Моніторинги та скарги	
Наявність моніторингів/скарг	Чи були в процедурі закупівлі скарги учасників або моніторинги Держаудит служби та який їх результат
Договір	
Строки	Чи було укладено договір в передбачені строки
Зміни	Чи були зміни договору одразу після укладання договору (в перший місяць)